

De Landschotse Heide

Het weer tijdens een excursie heb je zelf niet in de hand maar wederom waren de weergoden ons goedgestemd, de donkere bewolking trok langzaam weg en de zon kwam tevoorschijn toen we zaterdagmorgen 20 juni om 07.00 uur met 13 leden van de vogelwerkgroep vertrokken naar de Landschotse Heide bij Oost-, West- en Middelbeers.

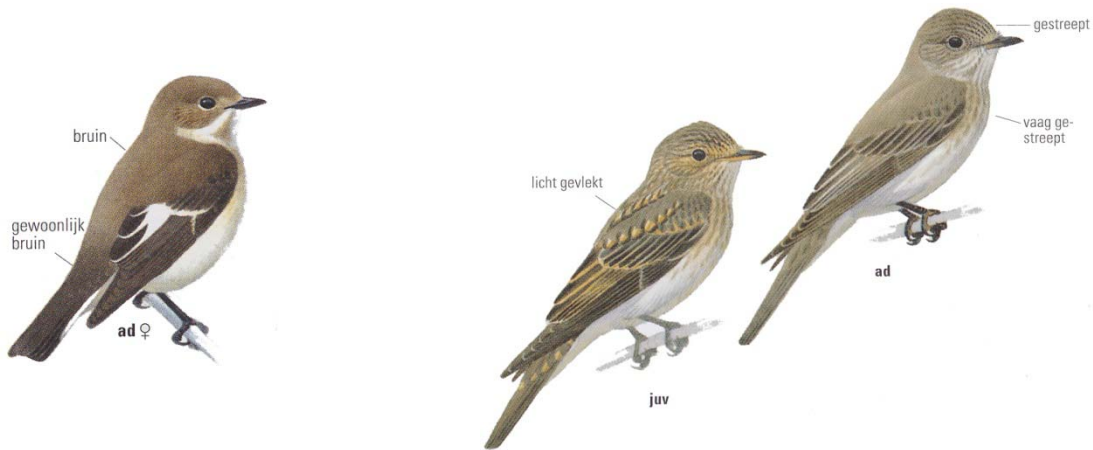
De **Landschotse Heide** is een natuurgebied van 239 ha, ten oosten van Westelbeers. Het is eigendom van het Brabants Landschap. Het wordt ook wel "de Keienhurk" genoemd, naar het grootste ven.

De Landschotse Heide maakte deel uit van een veel groter heidegebied. In 1937 was met de gemeente Oost-, West- en Middelbeers afgesproken dat het zuidelijk deel hiervan, 500 ha vochtige heidevelden, zou worden ontgonnen, maar het noordelijk deel, waarin een aantal vennen lagen, gespaard zou blijven. Na de oorlog was er een nieuwe burgemeester die de afspraak ontkende en ook het overige gebied wilde ontginnen. Hierop volgde een diplomatiek offensief door het bestuur van het Brabants Landschap, waardoor de gemeente niet kon ontginnen. Begin jaren '60 werd het zuidelijk deel van de heide ontgonnen. Pas in 1999 kon het Brabants Landschap de resterende heide voor een symbolisch bedrag verwerven.

Het gebied bestaat uit vochtige heide met daarin een aantal grote vennen: Keienhurk, Berkven, Wit Holland Ven, Scherpven, en Kromven. Deze vennen zijn rijk aan watervogels en steltlopers, zoals groenpootruiter en zwarte ruiter. Er komen 24 soorten libellen voor, waaronder de zeldzame Kempense heidelibel en de gevlekte witsnuitlibel. De flora kenmerkt zich door klokjesgentiaan, oeverkruid en moerashertshooi. Aangrenzend in het noorden en oosten ligt de Kuikeindse Heide, wat een naaldhoutgebied is. In het westen en zuiden ligt het dal van de Grote Beerze, waarlangs zich een aantal natuurgebieden bevinden die als Dal van de Groote Beerze door het Brabants Landschap worden beheerd. Ook ligt hier de plaats Westelbeers. Ten zuidwesten van het gebied liggen landbouwontginningen.

Toen we om 07.45 uur onze wagens parkeerden aan de Kromvensedijk en de wandeling begonnen hadden we gelijk een prachtig uitzicht op het Wit Hollandven waar we op het water de volgende soorten ontdekten; dodaars, kuifeend, wilde eend, soepgans (witte variant), grauwe gans en nijlgans. Diverse vogelsoorten hoorden we wel maar zagen deze niet altijd door het dichte gebladerte zoals de winterkoning, de boomkruiper, de boomklever en de wulp. Soorten die we wel mooi zagen waren de vink, gierzwaluw, houtduif, holenduif, merel, witte kwikstaart en de koolmees. Plots werd onze aandacht getrokken door een prachtige vogel die steeds voor ons langs vloog en alarmerend was. We bleken in de buurt van zijn nest te zijn gezien het feit dat we zowel het vrouwtje als het mannetje van deze gekraagde roodstaart met voedsel zagen aanvliegen. Regelmatig gingen ze voor ons op een paaltje zitten zodat we hen mooi konden bewonderen. Voor de fotograven onder ons een mooie gelegenheid om deze prachtige vogel op de plaat te zetten. Ook zagen we hier nog de boompieper, de grote bonte specht en de rietgors. Een mooi begin van de tocht waar we toch een groot half uur hebben vertoeft aan het Wit Hollandven. We vervolgden onze tocht en wederom stonden we vele malen stil om de vogels te bewonderen. De kuifmees, de roodborst, de tjiftjaf, fitis, een aantal staartmeesjes kwetterden er lustig op los, waarschijnlijk waren het net vliegvlugge jonge vogels, wederom de winterkoning en hadden we een mooi beeld van de gaai met zijn prachtige kleuren.

Voor een tweetal vogelsoorten kwamen de vogelboekjes tevoorschijn om de verschillen te bekijken want wat zagen we.....zowel de bonte vliegenvanger (vrouwje) als de grauwe vliegenvanger.

Bonte vliegenvanger (vrouwje)

Grauwe vliegenvanger

We kwamen aan bij het Kromven en hadden welgezegd al zo'n 400 meter gelopen en waren al een uur onderweg, dat belofde wat voor vandaag. Op het Kromven was het rustig, wel scheerden er vele gierzwaluwen over het water en op het water, na goed zoeken met de scope, ontdekten we nijlgans, dodaars, meerkoet met jongen en wintertaling. We liepen door een stukje bos, waar de zanglijster en de buizerd zich lieten horen en kwamen uit op het heidegedeelte.

Op de heide kwamen we weer andere typische heidesoorten tegen zoals de veldleeuwerik, roodborsttapuit, kneu, boompiepers maar ook zagen we blauwe reiger, zwarte kraai en vloog diverse malen een koekoek voorbij om even later mooi in de top van een boom te gaan zitten.

Dat vogelaars ook kunnen genieten van andere natuurlijke verschijnselen bleek toen we op het pad een dikke rups ontdekte, de rietvink, geen vogelsoort maar een forse nachtvlinder. Uiteraard moest deze ook vastgelegd worden.

We kwamen na half tien aan bij het grootste ven de "Keienhurk" en besloten dat het tijd was om een bakske te nuttigen. Leo had hier tijdens zijn voorbereiding de geelgors besteld maar die hadden we nog niet gehoord of gezien.

Op het ven zagen we wel de fuut, grote Canadese ganzen, dodaars, aalscholwers, wilde eenden en grauwe ganzen. Nadat we onze boterham en het bakske op hadden trokken we verder en werden we aangenaam verrast door het gezang van de geelgors, was ie toch nog op tijd op de afgesproken plaats. Jan Maijen en John van Meggelen hebben hem nog mooi op de foto kunnen zetten voordat ie weer verder vloog. We vervolgden onze tocht en hoorde Peter de boomleeuwerik en zag Jan van Haperen een roofvogel voorbij vliegen. "Een boomvalk", riep Jan en inderdaad, de scope op de plaats waar ie in de boom is gaan zitten gericht en we konden hem allen door de scope rustig bekijken. We naderden het einde van het heidegedeelte, waar we nog een mooi beeld hadden van groot veld met veenpluis en liepen een boslaan in waar we in het begin de zwartkop hoorde zingen, een ekster ons voorbij vloog, op de aangrenzende akker nog een paartje roodborsttapuitjes foerageerden en ook de boomklever volop kwetterde. In dit rustige gedeelte van de tocht zien we enkel nog de spreeuw, een groene specht liet zich horen en zagen we nog een aantal kuifmeesjes.

We kwamen aan bij de plek waar in de Tweede Wereldoorlog een schijnhaven is aangelegd.

De Landschotse Heide heeft nog een rol gespeeld tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Op Welschap werden toen door de Duitse bezetter bommenrichters opgeleid die op de Landschotse Heide moesten oefenen in het bombarderen van schepen. Er werd daartoe een schijnhaven aangelegd en ook werden er schijnboten gebouwd. Deze bestonden uit aarden ruggen van 50 m lang en 7 m breed, met daarop een soort van houten kajuit. Een aantal van deze aarden wallen liggen er nog steeds en werden door Brabants Landschap in 2007 hersteld. Ook de bunker, van waaruit waarnemingen werden verricht, is er nog te vinden. Vaak werden er betonnen bommen gebruikt die door een rookpatroon aangaven waar ze neervielen.

Op het smalle rechte pad langs het Berkven zagen we nog de groene specht en jonge grote bonte spechten, vloog een paar keer de boomvalk voorbij, hoorden we wederom de wulp, Kievit, groenling, heggenmus en zagen we nog een aantal jonge grauwe ganzen op het water evenals kuifeenden en meerkoeten.

We kwamen weer aan bij onze auto's en een mooie vogeltocht zat er weer op. Heerlijk zo'n vier uur gewandeld en genoten van de vele vogelsoorten.

We besloten in Middelbeers nog een terras te bezoeken en bij "de 4 Linden" hebben we heerlijk genoten van de koffie, thee, Ice Tea of cappuccino met een heerlijk stuk warme appeltaart met slagroom.

We tellen nog snel even het aantal soorten en komen uit op 52 vogelsoorten.

We kunnen wederom stellen dat we het droog gehouden hebben, mooi weer gehad en genoten van wat de natuur ons te bieden heeft. Eenieder bedankt voor zijn inzet en tot een volgend keer.

Leo Reijnierse, coördinator VWG Ken en Geniet.

Natuurvereniging Ken en Geniet